

УДК: 378.4.096:72.012](477.83-25)“19”

378.4.147-057.875(477.83-25)“19”

72.071.1(477+73)(092)

Віктор Проскураков¹, Юрій Чолавин²

¹ професор, доктор архітектури, кафедра дизайну архітектурного середовища,
Національний університет “Львівська політехніка”, Львів

e-mail: proskuryakov_das@ukr.net

orcid: 0000-0003-1022-8984

² студент 4 курсу кафедри дизайну архітектурного середовища,
Національний університет “Львівська політехніка”, Львів

e-mail: juriycholavyn13@gmail.com

orcid: 0000-0001-6285-5248

**ВПЛИВ ІДЕЙ АРХІТЕКТОРА КІЗЛЕРА
НА ФУТУРИСТИЧНЕ ПРОЕКТУВАННЯ СТУДЕНТІВ
КАФЕДРИ ДИЗАЙНУ АРХІТЕКТУРНОГО СЕРЕДОВИЩА (ДАС)
НАЦІОНАЛЬНОГО УНІВЕРСИТЕТУ “ЛЬВІВСЬКА ПОЛІТЕХНІКА”
(НА ПРИКЛАДІ ЕСКІЗ-ПРОЕКТУ
ПРЕДСТАВНИЦТВА ВАТИКАНУ У ЛЬВОВІ)**

© Проскураков В., Чолавин Ю., 2020

<https://doi.org/10.23939/sa2020.02.164>

У статті висвітлено вплив ідей архітектора Фрідріха Кізлера на проектування Представництва Ватикану у Львові. Ці ідеї були досліджені та розвинені в наступних футуристичних проектах Кізлера: Проект хмарочоса, 1930, Музей сучасного мистецтва, 1931, Проект дубль-театру, Бруклін, Нью-Йорк, 1925–1927 та ін.

Ключові слова: архітектор Ф. Кізлер, ідея, футуристичне проектування, Офіційне Представництво Ватикану.

Постановка проблеми

На початку ХХІ століття у Львові та в Україні в цілому мало б реалізуватись усе, що було запроєктоване заздалегідь, як у напрямку традиційних архітектурних рішень, серед яких пропонувалися ідеї будівель на аналогових засадах їхніх історичних прототипів чи в результаті перепристосування, або ж нових рішень. І серед них різноманітні українські та міські холи, театри, товариства, центри, інші будівлі. Також як і модерні типи українських архітектурних об'єктів у всіх можливих напрямках – поточного, новаторського, історичного, традиційно-пошукового, міжкультурного авангарду. Серед яких – аранжування будь-якого середовища для побудови архітектурного простору, ландшафти, пересувні, мобільні, збірно-розбірні будівлі, мандрівні театри. Та як показав час, архітектурно-культурна парадигма в сучасній Україні отримала значно більшу динаміку, аніж слід було очікувати від архітектурної галузі на межі століть. До того ж поступово ожила творча палітра архітектурно-освітньої діяльності, що моментально відобразилося на результатах, нехай і на вибіркового, але різноманітному проектуванні Львівської архітектурної школи (Проскуракова Г., Кордунян О., Проскураков О., 2006, с. 218–222). Все це стосується і футуристично-навчального

проектування з використанням ідей як світових і національних архітектурних шкіл, так і феноменальної творчості окремих архітектурних персоналій. З яких особливе місце у Львівській архітектурній школі зайняв всесвітньо відомий архітектор Ф. Кізлер (Bogner Dieter, 1988, p. 348).

Аналіз останніх досліджень та публікацій

Висвітленню результатів навчального, пошукового, експериментального, футуристичного проектування присвячено багато наукових праць архітекторів-вчених Львівської архітектурної школи: професорів В. Проскурякова (Proskurykov, 2017, P. 66–71), Б. Черкеса (Проскуряков В. І., Черкес Б. С., 2007, с. 651–662), доцентів О. Проскурякова (Проскуряков О., Проскуряков В., 2005, с. 140–162), Б. Гоя (Goy B., 2013, p. 92–98), І. Воронкової (Voronkova I. S., Proskuryakov V. I., 2013, p. 5–10), З. Климко (Klymko Z., 2015, p. 136–147), С. Іванова-Костецького, магістрів Ю. Богданової (Bogdanova Y., 2017, p. 72–78), І. Копиляка, К. Янчук (Janchuk K., Gumennyk In., 2017, p. 94–95), та ін., як у вітчизняних, так і в закордонних виданнях. Але явно недостатньо висвітлені, використані або розвинуті ідеї відомих архітекторів-футуристів і, зокрема, Ф. Кізлера в конкретних семестрових бакалаврських і магістерських проектах, в яких можна прослідкувати використання і розвиток футуристичних ідей від їх генези і до впровадження в конкретику проектних рішень.

Мета статті

Висвітлити вплив футуристичних ідей і, зокрема, архітектора Ф. Кізлера на творення проекту Представництва Ватикану у м. Львові.

Виклад основного матеріалу

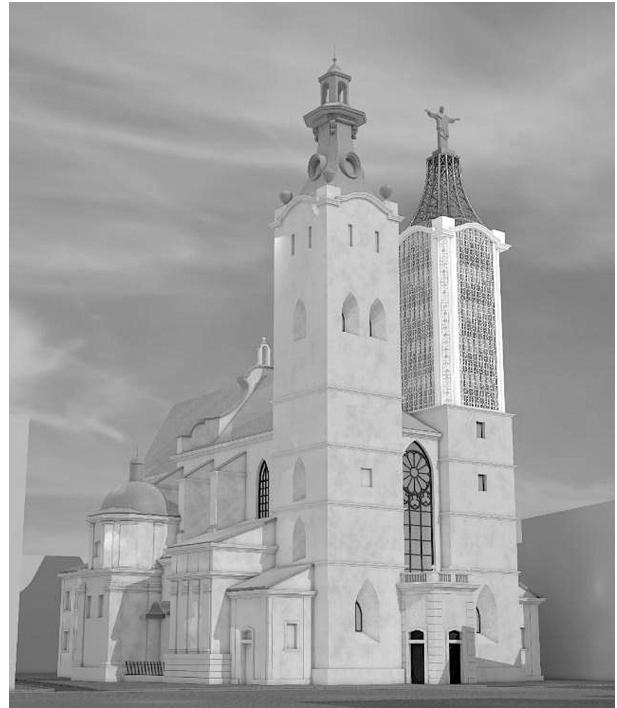
Одним з навчально-експериментальних проектів, що відбулися на кафедрі дизайну архітектурного середовища у 2020 році став концептуальний проект комплексу Представництва Ватикану у Львові, що був виконаний студентом 3 курсу кафедри ДАС Ю. Чолавином під керівництвом професора В. І. Проскурякова. Одним із завдань, що були поставлені перед автором, була добудова Південної вежі Архикадральної Базиліки Успіння Пресвятої Діви Марії на площі Катедральній у Львові, яка за кількасотлітню історію собору з тих чи інших причин, так і не була зведена. Спочатку середньовічний готичний храм, пізніше – предмет численних перебудов доби Ренесансу, та в результаті, бароковий костел, силует якого став одним із найвпізнаваніших символів Львова. Враховуючи всі ці фактори, одним з найважливіших завдань автора було інтегрувати футуристичну конструкцію в історично сформоване середовище центру Львова в цілому, та в композицію Базиліки, зокрема. “Нова вежа” в плані є квадратом з усіченими кутами – така форма дозволяє надати композиції храму більшої динаміки, зробити вежу витонченішою, що, однак, зовсім не контрастує з формою і силуетом історичної Північної вежі. Малюнок фронтонів оригінальної вежі було вирішено повторити у “Новій вежі”, але з використанням сучасних матеріалів. Південна вежа мала б завершуватися алюмінієвими фермами, які не перевантажують історичну конструкцію, та своєю формою є подібними з оригінальним бароковим завершенням Північної вежі (рис. 1).

“Нова вежа” увінчується монументальною статуєю Ісуса Христа. Світлопрозорі стіни Південної вежі декоруються панелями з характерним узором, що нагадує композицію інвертованих хрестів. Таке декоративне рішення було підказане автором декоративного фасаду будинку архітектором Едвардом Даррелом Стоуном в Нью-Йорку. Композиція малюнку огороження на фасадах Південної вежі дозволяло б етично і органічно поєднати сучасну добудову з історичною пам'яткою архітектури.

Другою частиною комплексу Представництва була, власне, сама будівля офісу по вулиці Театральній. Об'ємно-просторова структура будівлі вписується в куб, а в конструкції фасадів використані асиметричні ризаліти, що додають композиції динаміки. Для освітлення внутрішніх приміщень та рекреації в офісі передбачене внутрішнє подвір'я (рис. 2, 3).

а

б

Рис. 1. Візуалізація концепції “Нової вежі” – архіву в комплексі Представництва Ватикану у Львові:
а – сучасний вигляд Північної вежі Архикатедральної Базиліки Успіння Пресвятої Діви Марії; б – комплекс Базиліки з “Новою вежею” – архівом

а

б

Рис. 2. Творення архітектури Представництва Ватикану у Львові:
а – сучасний вигляд кварталу, в якому запропоновано розмістити Представництво;
б – загальний вигляд комплексу у просторі м. Львова

Основні навантаження проєктованих стін мали б прийняти внутрішні несучі каркасні конструкції, що дозволило б максимально полегшити огорожувальні конструкції і змонтувати скляні фасади, в яких є і традиційні вікна, що допоможе поєднати футуристичну будівлю офісу з середовищем. Переважна більшість внутрішніх перегородок проєктується зі скла, завдяки чому кулуари і кабінети завжди будуть наповнені повітрям і світлом. Проєктовані фасади офісу мали б відзеркалювати історичні будівлі й “розчиняти” їх серед інтер’єрів Представництва.

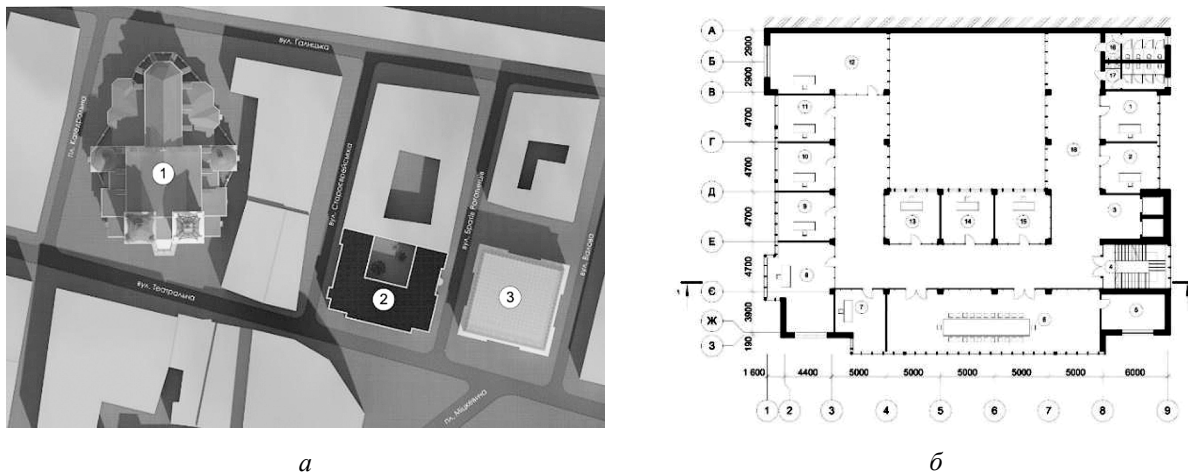

Рис. 3. Генплан комплексу Представництва (а);
схема плану Представництва на відмітці типового поверху (б)

Висновки

Навчальне футуристичне проектування в історичному середовищі в ХХІ столітті є надзвичайно актуальним, особливо в історичних містах для пошуку методів гармонізації архітектури майбутнього та історичної архітектури. Для створення комплексу Представництва Ватикану у Львові були враховані ідеї творців архітектури в Україні і за кордоном та, в першу чергу, феноменальна творчість всесвітньо відомого архітектора Ф. Кізлера.

Бібліографія

- Bogdanova Y. 2017. Creativity of F.Kiesler on the Background of modern art tendencies, *Architectural studies*, 2. Vol. 3. P. 72–78.
- Bogner Dieter. 1988. *Friedrich Kiesler Architect, Maler, Bildmauer: 1890–1965*. Wien : Locker Verlag.
- Goy B, Proskuryakov V. 2013. The educational exploring, educational contest, connecting projecting experience of Lviv architectural school in 2013, *Srodowisko Mieszkaniove: dom I osiedle jutra, czesc II*, 12. P. 92–98.
- Janchuk K., Gumenuyk In. 2017. Scenographic ideas of Lviv architectural school, *Architectural studies*, 2. Vol. 3. P. 94–95.
- Klymko Z., Ianchuk K. 2015. Conceptual educational projecting as a method of research and development known architecture and art masters, *Housing Environment: composition in urban planning*. No. 14. P. 136–147.
- Proskuryakov V. 2017. Place of F.Kieslers ideas and their influence on the world architecture nowadays and in the future. *Architectural studies*, 2. Vol. 3. P. 66–71.
- Voronkova I. S., Proskuryakov V. I. 2013. Educational and research design as a method of development of typology of library buildings by architectural schools of Lviv and Kielce polytechnics, *Structure and environment: architecture, civil engineering, ecological engineering and energy*, 1. Vol. 5. P. 5–10.
- Проскуряков В. І., Черкес Б. С., 2007. Міжнародне концептуальне проектування як метод генерування прогресивних ідей в архітектурі сучасної України (на прикладі результатів українсько-англійського проектного семінару “Портополіс Одеса 2005 року”). *Региональные проблемы архитектуры и градостроительства. Сборник научных трудов Одес. Гос. Акад. стр-ва и архитектуры*, 9–10, Одесса : Астропринт. С. 651–662.
- Проскурякова Г., Кордунян О., Проскуряков О. 2006. Концептуальне навчальне проектування як метод дослідження архітектурних будівель і спадщини всесвітньо відомих майстрів архітектури і дизайну. *Традиції та новачі у вищій архітектурно-художній освіті*, 1–2–3 / під заг. ред. Н. Є. Трегуб. Харків : ХДАДМ. С. 218–222.
- Проскуряков О. 2005. Театральні споруди, як театральний феномен у забудові міста (на прикладі Ф. Фельнера, Г. Гельмера і Ф. Кізлера). *Досвід та перспективи розвитку міст України*. / відп. редактор Ю. Білоконь. Наукові дослідження в містобудуванні: зб. наук. праць. Ін-т Дніпромісто. С. 140–162.

References

- Bogdanova Y. 2017. Creativity of F.Kiesler on the Background of modern art tendencies, *Architectural studies*, 2. Vol. 3. P. 72–78.
- Bogner Dieter. 1988. *Friedrich Kiesler Architect, Maler, Bildmauer: 1890–1965*. Wien : Locker Verlag.
- Goy B, Proskuryakov V, 2013. The educational exploring, educational contest, connecting projecting experience of Lviv architectural school in 2013, *Srodowisko Mieszkaniowe: dom I osiedle jutra, czesc II*, 12. P. 92–98.
- Janchuk K., Gumenuyk In. 2017. Scenographic ideas of Lviv architectural school, *Architectural studies*, 2. Vol. 3. P. 94–95.
- Klymko Z., Janchuk K. 2015. Conceptual educational projecting as a method of research and development known architecture and art masters, *Housing Environment: composition in urban planning*, 14. P. 136–147.
- Proskuryakov V. 2017. Place of F.Kieslers ideas and their influence on the world architecture nowadays and in the future, *Architectural studies*, 2. Vol. 3. P. 66–71.
- Voronkova I. S., Proskuryakov V. I. 2013. Educational and research design as a method of development of typology of library buildings by architectural schools of Lviv and Kielce polytechnics, Structure and environment: architecture, *Civil engineering, ecological engineering and energy*, 1. Vol. 5. P. 5–10.
- Proskuryakov V. I., Cherkes B. S. 2007. Mizhnarodne konceptual'ne proektuvannya yak metod generuvannya progresy' vny'x idej v arhitekturi suchasnoyi Ukrainy` (na pry'kladi rezul'tativ ukrayins'ko-anglijs'kogo proektnogo seminaru "Portopolis Odesa 2005 roku"). *Regionalnyie problemy arhitektury i gradostroitelstva. Sbornik nauchnyih trudov Odes. Gos. Akad. str-va i arhitektury*; 9–10, Odessa : Astropry`nt. C. 651–662.
- Proskuryakova G., Kordunyan O., Proskuryakov O. 2006. Konceptual'ne navchal'ne proektuvannya yak metod doslidzhennya arhitekturny'x budivel' i spadshhy'ny' vsesvitn'ovidomy'x majstriv arhitektury` i dy'zajnu. *Trady'ciyi ta novaciyi u vy'shhij arhitekturno-xudozhnij osviti*. 1–2–3 / Pid zagal'noyu redakciyeyu N. Ye. Tregub. Xarkiv : XDADM. S. 218–222.
- Proskuryakov O. 2005. Teatral'ni sporudy`, yak teatral'ny'j fenomen u zabudovi mista (na pry'kladi F. Fel'nera, G. Gel'mera i F. Kizlera). *Dosvid ta perspektyvy` rozvy'tku mist Ukrainy`*, 9 / Vidp. redaktor Yu. Bilokon`. Naukovi doslidzhennya v mistobuduvanni: zb. nauk. pracz`, In-t Dnipromisto. S. 140–162.

Victor Proskuryakov¹, Yuriy Cholavyn²

¹ *Professor, doctor of architecture, Department of architectural environment design, Lviv Polytechnic National University, Lviv*
e-mail: proskuryakov_das@ukr.net
orcid: 0000-0003-1022-8984

² *4th year student of the Department of architectural environment design, Lviv Polytechnic National University, Lviv*
e-mail: juriycholavyn13@gmail.com
orcid: 0000-0001-6285-5248

**INFLUENCE OF KIESLER'S IDEAS ON FUTURISTIC DESIGN
OF STUDENTS OF THE DEPARTMENT OF ARCHITECTURAL
ENVIRONMENT DESIGN OF LVIV POLYTECHNIC NATIONAL
UNIVERSITY (ON THE EXAMPLE OF A SKETCH PROJECT
OF THE VATICAN OFFICIAL OFFICE IN LVIV)**

© Proskuryakov V., Cholavyn Y., 2020

One of the most interesting educational futuristic projects that appeared at the Department of Architectural Environment Design in 2020 was a sketch project of the Vatican representative office in Lviv, which was carried out by a 3rd-year student of the Department of Architectural Environment Design Yuriy Cholavyn under the

guidance of professor Viktor Ivanovych Proskuryakov. The spatial structure of the Vatican representative office was formed by two objects: the completion of the South Tower of the Arch-Cathedral Basilica of the Assumption of the Blessed Virgin Mary on Katedralna Square and the office building on Teatralna Street. The function of the "New Tower" provided for the accumulation, restoration, storage and demonstration by all possible means of information, materials, documents, rarities related to the genesis and development of ideas of the Christian faith (not only the Catholic denomination but also all others) in Lviv and the Western region of Ukraine. The material for the structures of the "New Tower" according to the project should be aluminium and glass, which would allow you to see the silhouette of the city on certain days, and on others – to dissolve in the sky over Lviv. According to the project, the walls of the South Tower should be decorated with decorative panels with a cross-like pattern. According to the project, a monumental statue of Jesus Christ should complete the "New Tower". The overall shape of the South Tower will repeat the original baroque North Tower of the Arch-Cathedral Basilica. The Office of the Papal Nuncio received the appearance of a cube (a shape symbolizing eternity) with a courtyard that would allow light to enter the interior of the building, asymmetric risalites that add dynamics to the composition of the office, and facades along the streets of Teatralna, Staroyevreiska and Brativ Rogatyntsyv in the form of translucent mirrors that let in the thoughts, dreams, problems of believers that accumulate on the external walls. When creating the architecture of the Vatican's official representative office complex in Lviv, the experience and ideas of Ukrainian and foreign architectural schools and, of course, the work of the world-famous architect Friedrich Kiesler were taken into account.

Key words: architect F. Kiesler, idea, futuristic project, Vatican official office.